

Súsanna Skaale

TÝDNINGARMIKIÐ AT VIT TORA AT BLANDA OKKUM

– Tað er tann sálarligi harðskapurin, tað at verða niðurbrotin so líðandi, ið tekur harðast upp á kvinnur. Eg plagi at líkna tað við, tá man sleppur ein frosk á eina glóðheita plátu. Hann loypir upp frá beinanvegin, tí hann fólir hitan. Men um man leggur hann á eina kalda plátu og letur hann standa í frið og náðum, meðan man koyrir hitan frá, so hoknar hann spakuliga undir hitanum. Hann missur sína kraft, sigur Súsanna Skaale, ið sum sálarfrøðingur hevur drúgvar royndir at tosa við kvinnur, ið hava verið í harðligum parløgum

HALLUR AV RANA

At altjóða dagurin móti harðskapi móti kvinnum, ið verður hildin 25. november á hvørjum ári, er ein aktuallur dagur fyri føroyingar, vitna tíverri álvarsomu hagtølini frá Kvinnuhúsinum um. Í 2014 fekk Kvinnuhúsið 539 fráboðanir um kvinnur, ið vóru fyri harðskapi. Burturúr teimum fráboðanum vóru tað seytjan kvinnur og tólv børn, ið nýttu møguleikan at gista í Kvinnuhúsinum.

Fyri flestu kann talið virka óveruliga høgt. Hóast talan ikki er um 539 einstakar kvinnur, so er talan uttan iva um rættiliga nógvar kvinnur í føroyska samfelagnum, ið hava upplivað harðskap av onkrum slag í teirra lívi. Ein teirra, ið hevur havt samband við fleiri av hesum kvinnum, er Súsanna Skaale, sum seinastu níggju árin hevur arbeitt við kvinnum, ið hava verið í harðligum parløgum, og hevur síðani 2012 verið knýtt at Kvinnuhúsinum sum sálarfrøðingur. Í 2013 gav hon bókina »Um bara hann sló meg« út, har fleiri kvinnur dulnevnt deila teirra søgur, um hvussu tað var at liva í harðligum parløgum.

Fyri tað fyrsta, so snýr harðskapur seg nógv um makt, hetta at stýra sínum maka. Tað handlar eisini lutvíst um, at ikki kenna seg tryggan. Fólk, ið ikki kenna seg trygg, mugu skifta álit út við kensluna at hava stýr á sínum maka«

MODELLMYND

– Mínar royndir eru, at ymisleikin tekur ein á bóli. Man mótir kvinnum, ið man aldrin trúði endaðu í einum harðligum parlagi. Tað er eingin munur millum lærðar og ólærðar, gamlar og ungar ella ríkar og fátækar. Tað er eingin stætt, ið sleppur undan harðskapi í parløgum, sigur Súsanna Skaale í eini áminning um, at trupulleikin kann raka allar kvinnur.

Súsanna Skaale vísir eisini á, at harðskapur er so nógv meira enn bara tann likamligi parturin, ið fólk oftani hugsa um, tá tey hoyra um harðskap í parlagi.

– Tann likamligi harðskapurin er ikki tað ringasta. Tað er tann sálar-

ligi harðskapurin, tað at verða niðurbrotin so líðandi, ið tekur harðast upp á kvinnur. Eg plagi at líkna tað við, tá man sleppur einum froski á eina glóðheita plátu. Hann loypir upp frá beinanvegin, tí hann fólir hitan. Men um man leggur hann á eina kalda plátu og letur hann standa í frið og náðum, meðan man koyrir hitan frá, so hoknar hann spakuliga undir hitanum. Hann missur sína kraft.

– Dømi er sigandi fyri hvat eg havi lært frá kvinnum, ið hava verið út fyri harðskapi. Tær yppa allar øksl, tá eg spyrji um tann likamliga harðskapin, tí tað er tann sálarligi harðskapurin, ið setir spor. Hetta, at alla tíðina vera

bangin og kenna seg ótrygga, er ikki nakað, ið bara hvørur aftur.

Fimm sløg av harðskapi

Umframt tann likamliga og sálarliga harðskapin so finnast tað trý onnur sløg av harðskapi, ið kunnu eyðkenna eitt parlag.

– Tað finst ein altjóða nýtt lýsing av harðskapi, har sagt verður, at tann finnast fimm ymisk sløg av harðskapi. Fyrst er tann sálarligi harðskapurin. Hann er eyðkendur við, at makin hóttr og roynir at stýra kvinnuni, og at kvinnan verður avbyrgd og niðurgjörd.

– Síðani er tað kynsligur harðskapur, ið er tá kvinnan verður tvingað til kynsligt samband ella gerðir, ið hon sjálf ikki ynskir.

– Triðja slagið er figgjarligur harðskapur, har kvinnan ikki sjálf hevur stýr yvir síni figgjarviðurskiftir.

– Likamligi harðskapur er fjórða slagið, og tann, ið fólk hugsa fyrst um, fysiskur harðskapur.

– At enda er tann materielli harðskapurin, har ting verða brotin og kastaði við. Tað kann vera innbúgv, klæðir og bilar, ið verða brotin í illsinni.

Framhald á næstu síðu